

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор сільськогосподарських наук,
професор

Оксана ТОНХА
2024 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Шень Ліін

на тему: «Професійна підготовка перекладачів
у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності **015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»**
галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»**

Витяг із протоколу № 8 фахового семінару наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від «27» травня 2024 року.

Присутні:

Члени наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: І. М. Савицька, декан гуманітарно-педагогічного факультету, кандидат філософських наук, доцент, голова наукової ради; С. В. Харченко, заступник декана гуманітарно-педагогічного факультету з наукової роботи, професор кафедри журналістики та мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор, заступник голови наукової ради; О. В. Кучай, професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор, головуючий на засіданні наукової ради; О. Ю. Балалаєва, доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат педагогічних наук, доцент, секретар наукової ради; С. М. Амеліна, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу, доктор педагогічних наук, професор; С. О. Білан, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор; І. М. Буцик, заступник декана гуманітарно-педагогічного факультету, професор кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, доцент; І. І. Демченко, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; В. І. Додонова, професор кафедри філософії та міжнародної комунікації, доктор філософських наук, професор; В. Ф. Калуга, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор філософських наук, професор; М. П. Костенко, завідувач кафедри фізичного виховання, кандидат педагогічних наук, доцент; С. О. Кубіцький, завідувач кафедри управління та освітніх технологій, кандидат педагогічних наук, професор; О. М. Любовець, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор; І. З. Майданюк, завідувач кафедри культурології, доктор філософських наук, професор; М. І. Навальна, в. о. завідувача кафедри журналістики та мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор; І. І. Осадченко, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; О. В. Полунін, професор кафедри психології, доктор психологічних наук, професор; Т. Ф. Семашко, професор кафедри журналістики та мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор; І. В. Сопівник, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; Р. В. Сопівник, завідувач кафедри педагогіки, доктор педагогічних наук, професор; М. І. Степаненко, професор кафедри журналістики та мовної комунікації, доктор філологічних наук, професор; В. В. Стрілець, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, доктор історичних наук, професор; Р. О. Тарасенко, професор кафедри

соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; Н. Т. Тверезовська, професор кафедри соціальної роботи та реабілітації, доктор педагогічних наук, професор; С. В. Цимбал, професор кафедри англійської мови для технічних і агробіологічних спеціальностей, доктор психологічних наук, доцент; В. М. Шмаргун, професор кафедри психології, доктор психологічних наук, професор; С. В. Яшник, професор кафедри психології, доктор педагогічних наук, доцент.

Інші присутні на засіданні наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України: Н. Б. Кравченко, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, кандидат історичних наук, доцент; О. М. Прохорчук, доцент кафедри соціальної роботи та реабілітації, кандидат педагогічних наук, доцент; В. В. Стрілець, доцент кафедри іноземної філології і перекладу, кандидат педагогічних наук, доцент; Шень Ліін, здобувачка ступеня доктора філософії.

Порядок денний: обговорення основних наукових результатів дисертації Шень Ліін на тему: «Професійна підготовка перекладачів у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Тему дисертації затверджено науковою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 5 від 11 грудня 2020 року).

Дисертацію виконано на кафедрі управління та освітніх технологій гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Амеліна Світлана Миколаївна, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Слухали: доповідь здобувачки Шень Ліін про основні положення дисертації. У дисертації здійснено аналіз ідей праць українських і зарубіжних дослідників з питань підготовки майбутніх перекладачів у Китайській Народній Республіці; схарактеризовано систему професійної підготовки перекладачів у Китайській Народній Республіці, висвітлено державну мовну політику Китайської Народної Республіки та її вплив на освітні програми підготовки перекладачів; визначено особливості навчання майбутніх перекладачів у контексті глобалізаційних процесів; досліджено змістові аспекти бакалаврських і магістерських програм підготовки перекладачів у китайських університетах; здійснено порівняння змістових і методичних аспектів підготовки перекладачів у китайських і українських університетах; запропоновано рекомендації щодо можливостей використання українськими університетами досвіду підготовки перекладачів у Китайській Народній Республіці.

Здобувачці було поставлено 11 запитань, на які вона надала обґрунтовані відповіді та пояснення.

Виступили:

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор С. М. Амеліна зазначила, що у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Шень Ліін проявила себе як працьовита і відповідальна дослідниця, яка здатна до вирішення досить складних наукових завдань, професійного самовдосконалення й розвитку. Вона володіє методами наукових досліджень і адекватно застосовує їх у своєму дослідженні. За період навчання Шень Ліін здобула необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної освіти та дослідницько-інноваційної діяльності. Здобувачка оволоділа методологією наукової діяльності, що дозволило їй успішно реалізувати свої наміри щодо

власного наукового дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

Експертки:

Демченко І. І., доктор педагогічних наук, професор відзначила актуальність обраної здобувачкою теми, високий ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків. Експертка зазначила, що здобувачка проаналізувала праці українських і зарубіжних дослідників, визначила подібності й відмінності щодо змістових і методичних аспектів підготовки перекладачів у китайських і українських університетах. На основі аналізу дисертації експерткою запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Стрілець В. В., кандидат педагогічних наук, доцент акцентувала на актуальності теми дослідження в аспекті глобалізаційних процесів, його науковій новизні, а також відзначила його теоретичне та практичне значення. На основі аналізу дисертації експерткою запропоновано дати їй загальну позитивну оцінку, як такої, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року), та рекомендувати дисертацію для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

В обговоренні результатів дисертації взяли участь: І. В. Сопівник, доктор педагогічних наук, професор; Р. О. Тарасенко, доктор педагогічних наук, професор; І. І. Осадченко, доктор педагогічних наук, професор; О. В. Кучай, доктор педагогічних наук, професор; Р. В. Сопівник, доктор педагогічних наук, професор; С. В. Харченко, доктор філологічних наук, професор; С. В. Яшник, доктор педагогічних наук, доцент; О. Ю. Балалаєва, кандидат педагогічних наук, доцент.

Виступаючі зазначили, що здобувачем виконано дисертацію на актуальну тему, робота містить значну кількість нових наукових даних, має наукову новизну, актуальність, важливе теоретичне та практичне значення, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31 травня 2019 року), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року).

Було підтримано пропозицію експертток щодо рекомендації дисертації Шень Ліін для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Постановили: заслухавши та обговоривши дисертацію Шень Ліін на тему: «Професійна підготовка перекладачів у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки», члени наукової ради гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України:

1. Актуальність теми дисертації. Міжнародна співпраця фахівців різних галузей і сфер може бути успішною тільки тоді, коли буде забезпечено якісний перекладацький супровід їхньої діяльності. Глобалізація економіки і технологічний розвиток зумовлюють постійне зростання ринку перекладацьких послуг. Питання формування у перекладачів відповідних компетентностей, які у своїй сукупності складуть готовність до виконання професійних завдань, набуває все більшої вагомості. Університети багатьох країн світу здійснюють підготовку фахівців з перекладу з урахуванням того факту, що сфери, в яких працюють перекладачі, стають дедалі різноманітнішими. Під цим кутом зору актуальним є вивчення досвіду різних країн щодо професійної підготовки перекладачів з метою підвищення ефективності освітнього процесу і якості підготовки цих фахівців. Бурхливий розвиток професії перекладача і відповідної університетської підготовки у Китайській Народній Республіці зумовлює підвищення інтересу дослідників до вивчення питання перекладацької освіти у китайських університетах.

Проблема підготовки висококваліфікованих перекладачів є багатогранною, тому проведене дослідження не вичерпує всіх її аспектів. Подальшого вивчення потребують питання спеціалізації у освітньому процесі підготовки перекладачів. Перспективними напрямками наукових пошуків у майбутньому можуть стати також питання науково-методичного забезпечення процесу формування компетентностей, важливих для успішної професійної діяльності майбутніх фахівців з перекладу.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри. Дослідження виконано в межах науково-дослідної теми кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Підготовка та реалізація перекладацьких проектів у закладах вищої освіти» (номер державної реєстрації 0115U003298).

3. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів та вирішенні конкретного наукового завдання. Здобувачкою здійснено пошук та аналіз літератури за темою дисертації, виконано наукові дослідження та опрацьовано одержані результати. Формулювання висновків та аналіз одержаних результатів виконано спільно з науковим керівником. У дослідженнях і публікаціях використано результати, які були одержані здобувачкою особисто, а також у співпраці з іншими науковцями.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих авторкою рішень, висновків, рекомендацій. Дисертація за характером і змістом розкритих питань є новітнім комплексним та системним дослідженням проблематики підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти, за результатом якого авторкою сформовано низку нових теоретичних і практичних положень, висновків і рекомендацій. Висновки та рекомендації аргументовано результатами власних досліджень, вони відповідають меті та поставленим завданням дослідження.

5. Наукова новизна основних результатів дослідження. Уперше визначено особливості професійної підготовки перекладачів в університетах Китайської Народної Республіки: складання студентами кваліфікаційних тестів (ТЕМ-4, ТЕМ-8, PGG, PGN тощо); різноманітність моделей навчання – «2+2», «3+1», «4+0»; триместрова система і наявність у деяких університетах літнього семестру; гармонійне поєднання традицій і сучасних реалій; суттєвий вплив культурологічного аспекту на зміст підготовки перекладачів); уточнено структуру і зміст освітніх програм бакалаврського і магістерського рівня для підготовки перекладачів у китайських університетах (орієнтування на стандарти СТА (Competences of translator and interpreter), структурування змісту підготовки перекладачів на рівні

бакалаврату за двома етапами, спеціалізація на рівні магістратури); обґрунтовано доцільність використання позитивного досвіду китайських університетів у процесі професійної підготовки перекладачів в Україні (регламентування обсягу вокабуляру для оволодіння студентами у межах різних програм навчання, запровадження обов'язкового єдиного тестування з іноземної мови, урізноманітнення моделей навчання в аспекті комбінування підготовки в українському й зарубіжному університетах); дістали подальшого розвитку ідеї оптимізації практичної підготовки перекладачів.

6. Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження полягає у розробленні рекомендацій щодо впровадження у освітній процес підготовки майбутніх перекладачів в українських університетах досвіду китайських закладів вищої освіти. Матеріали дисертації можуть бути використані під час реалізації освітніх програм підготовки перекладачів, для розроблення спецкурсів із зарубіжної педагогіки, підготовки навчальних посібників, методичних рекомендацій тощо.

7. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. Основні положення дисертації викладено в 8 публікаціях, з яких 3 статті у періодичних наукових виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України та/або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection, стаття у науковому виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України, 4 тези наукових доповідей.

**Статті у періодичних наукових виданнях,
включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України
та/або у закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних
Scopus та/або Web of Science Core Collection**

1. Tarasenko R., Amelina S., Semerikov S., **Shen Liying**. Computer-Assisted Interpreting Systems in the Education of Simultaneous Interpreters. SHS Web of Conferences. 3rd International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2022). 2022. Vol. 142. 03003. P. 1–9. (*Shen Liying* визначено деякі особливості використання систем CAI у процесі навчання перекладачів. Tarasenko R. проведено порівняльний аналіз програмних продуктів InterpretBank, Interplex, Interpreter's Help для підготовки перекладачів-синхроністів та їх експериментальну перевірку в лабораторії синхронного перекладу. Amelina S. проаналізовано потенціал існуючих систем термінологічної підтримки синхронного перекладу та досвід їх використання. Semerikov S. визначено доцільність відпрацювання інструментів CAI у спеціалізованій лабораторії синхронного перекладу).

2. Tarasenko R., Amelina S., Semerikov S., **Shen Liying**. Creating a Cloud-Based Translator Training Environment Using Memsourse. Educational Technology Quarterly. 2022. Vol. 2022. No. 3. P. 203–215. (*Shen Liying* уточнено ролі учасників перекладацького проєкту, який виконується з використанням системи Memsourse. Tarasenko R. визначено основні переваги Memsourse у навчальному процесі й проведено експериментальне дослідження щодо виконання перекладацьких проєктів з опануванням завдань членів команди різного статусу. Amelina S. проаналізовано оцінку студентами функціональних можливостей системи Memsourse з точки зору ефективності навчання та застосування у майбутній професійній діяльності. Semerikov S. встановлено доцільність побудови хмаро орієнтованого навчального середовища для перекладачів на основі системи Memsourse).

3. Amelina S. M., Tarasenko R. O., Semerikov S. O., **Shen Liying**. Using Mobile Applications with Augmented Reality Elements in the Self-study Process of Prospective Translators. Educational Technology Quarterly. 2022. Vol. 2022. No. 4. P. 263–275. (*Shen Liying* розроблено характеристику мобільного застосунка Duolingo. Amelina S. M. узагальнено можливості мобільних додатків для вивчення іноземної мови і проведено експеримент з використанням мобільного додатку Duolingo. Tarasenko R. O. визначено переваги використання мобільних додатків з елементами доповненої реальності у процесі самостійної роботи майбутніх перекладачів. Semerikov S. O. запропоновано мобільні додатки як додаткові можливості для самостійного та автономного навчання).

**Статті у науковому виданні,
включеному до Переліку наукових фахових видань України**

4. Shen Liying. Professionalization of Translator Training in the People's Republic of China. Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія. 2022. Т. 13. № 1. С. 89–95.

Тези наукових доповідей

5. Шень Л. Освітні програми підготовки перекладачів у китайських університетах. Language, Business and Law, Intercultural Communication: Challenges of Today (LBLIC 2022): III International Interdisciplinary Conference, м. Київ, 6–7 квітня 2022 року: тези доповіді. Київ, 2022. С. 85–87.

6. Шень Л. Можливості професійного розвитку й підвищення кваліфікації для перекладачів у Китайській Народній Республіці. Підготовка фахівців на шляху до євроінтеграції: проблеми та перспективи (до 100-річчя заснування Дніпровського державного аграрно-економічного університету): I Всеукраїнська (XVI міжвузівська) науково-практична інтернет-конференція, м. Дніпро, 14 квітня 2022 року: тези доповіді. Дніпро, 2022. С. 41–42.

7. Шень Л. Культурологічні аспекти підготовки перекладачів у Китаї. Languages for Specific Purposes and Ways of Instruction and Acquisition: Innovative Approach (LSP 2022): III International Interdisciplinary Conference, м. Київ, 28–29 квітня 2022 року: тези доповіді. Київ, 2022. С. 99–103.

8. Шень Л. Вивчення іноземних мов в університетах Китаю. Роль і значення людини в трансформації соціальних практик: минуле і сучасність: Всеукраїнський науково-практичний онлайн-семінар, м. Київ, 12 травня 2022 року: тези доповіді. Київ, 2022. С. 54–56.

8. Апробація основних результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження обговорювалися на: III Міжнародній міждисциплінарній конференції «Language, Business and Law, Intercultural Communication: Challenges of Today», м. Київ, 2022 р.); III Міжнародній міждисциплінарній конференції «Languages for Specific Purposes and Ways of Instruction and Acquisition: Innovative Approach» (м. Київ, 2022 р.); I Всеукраїнській (XVI міжвузівській) науково-практичній інтернет-конференції «Підготовка фахівців на шляху до євроінтеграції: проблеми та перспективи (до 100-річчя заснування Дніпровського державного аграрно-економічного університету)» (м. Дніпро, 2022 р.); Всеукраїнському науково-практичному онлайн-семінарі «Роль і значення людини в трансформації соціальних практик: минуле і сучасність» (м. Київ, 2022 р.).

Ухвалили:

Дисертація здобувачки ступеня доктора філософії Шень Ліін на тему: «Професійна підготовка перекладачів у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій вирішено конкретне наукове завдання, а саме визначено особливості підготовки майбутніх перекладачів в університетах Китайської Народної Республіки та можливості використання їх позитивного досвіду у закладах вищої освіти України, що має важливе значення для галузі знань «Освіта/Педагогіка».

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31 травня 2019 року), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 року, № 502 від 19 травня 2023 року та № 507 від 03 травня 2024 року).

З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей здобувачки Шень Ліін дисертація на тему: «Професійна підготовка перекладачів у системі вищої освіти Китайської Народної Республіки» рекомендується для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

**Головуючий на засіданні наукової ради
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор педагогічних наук,
професор**

Олександр КУЧАЙ

**Експертки:
Професор кафедри соціальної роботи
та реабілітації
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
доктор педагогічних наук,
професор**

Ірина ДЕМЧЕНКО

**Доцент кафедри іноземної філології і перекладу
Національного університету біоресурсів
і природокористування України,
кандидат педагогічних наук,
доцент**

Валентина СТРИЛЕЦЬ

**Відповідальний за атестацію здобувачів
вищої освіти ступеня доктора філософії**

Сергій БОЯРЧУК